

EPT 2 Ραδιοφωνικός Σταθμός Θεσσαλονίκης

Ποντιακή εκπομπή κάθε Σάββατο ώρα 5.10 μ.μ.

Εκπομπή 2 (29-9-1984)

. Σ Η Μ Α

Ακούτε τη λαογραφική εκπομπή της Πανελλήνιας Ένωσης Ποντιακών Σωματείων Ποντιακή Ηχώ.-Κείμενα επιμέλεια Στάθη Ευσταθιάδη.Ηχογραφήσεις Νίκου Τσαλίκη. Το σημερινό πρόγραμμα παρουσιάζει ο Ελβετός Πληκδόναλης το σήμα σβήνει

Κάθε Σάββατο,αυτή την ώρα,αγαπητοί ακροατές είμαστε κοντά σας.Είμαστε κοντά σας,για να αναφερθούμε σε ιστορικά,λαογραφικά,πολιτιστικά και άλλα στοιχεία από τη ζωή του ποντιακού ελληνισμού.

. λύρα σε υπόκρουση

Αλλά,ποιά είναι η γεωγραφική κοιτίδα,όπου μεγαλουργεί και δοξάζεται ο ποντιακός ελληνισμός;

Πέρα,στον χώρο της ανατολής....στον Ευξείνο Πόντο...στον Άννασο....πτά ενδότερα του Ευξείνου Πόντου...πόλεις και χωριά,βουνά και κάμποι,αμφίγυαλιές,ποτάμια και ρυάκια,ιερά τεμένη και κάστρα,διηγούνται δόξαν ποντιακού ελληνισμού....

Οι ρίζες του ποντιακού ελληνισμού χάνονται στα βάθη των αιώνων,στα βάθη της μυθολογίας...

. η λύρα σταματά

Η κοιτίδα του ποντιακού ελληνισμού,ο ΠΟΝΤΟΣ: Τα σύνορά του,στα δυτικά σηματοδεύονται με τον Άλυ ποταμό και στα ανατολικά με τον ποταμό Φάσι.Ο Ευφρότης είναι το νότιο σύνορο του Πόντου.Ο Ευξείνος Πόντος αποτελεί τη βόρεια πλευρά του.Συνολική έκταση του Πόντου,70.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα περίπου,κότι παραπάνω από τη μισή έκταση της Ελλάδος.

Όμως,με κριτήρια ιστορικά και γεωπολιτικά η έκταση του Πόντου είναι πολλή μεγαλύτερη.Ο Πόντος των 70.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων

είναι ο γεωγραφικός χώρος, μέσα στον οποίο διαβιούν οι Έλληνες τους τελευταίους αιώνες μετά την υποδούλωσή τους και έως τον ξεριζωμό του 1922. Προγενέστερα, η έκταση του Πόντου, σαν ελληνικός γεωπολιτικός χώρος, είναι πολύ μεγαλύτερη. Περιλαμβάνει ~~και τα~~ ^{και τα} παράλια του Ευξείνου Πόντου που σήμερα ανήκουν στην Σοβιετική Ένωση, περιλαμβάνει ιδίως την χερσόνησο της Αρμαίας, την αρχαία Ταυρίδα.

Όπως επισημαίνει ο αείμνηστος μητροπολίτης Τραπεζούντας, μετέπειτα αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος, Χρύσανθος, τα ιστορικά περιστατικά "καθιστούν τον Ευξείνο Πόντο λίμνην ελληνικήν". Η έκταση αυτής της θάλασσας ξεπερνά τις 400.000 τετραγ. χιλιάδες μέτρα. Εξουσιάζεται λοιπόν ο Ευξείνος Πόντος ¹⁰¹¹⁰⁰ με τα παράλιά του και με την ενδοχώρα, -συνολική έκταση περίπου 500.000 τετραγωνικά χιλιάδες μέτρα- τετραπλάσιος περίπου από τον χώρο της σημερινής Ελλάδος ^{Εξουσιάζει} από το ελληνικό στοιχείο. Εξουσιάζεται από τους Μιθριδάτες βασιλείς του Πόντου -εποχή προχριστιανική- αλλά και από τους αυτοκράτορες της Τραπεζούντας, μετά Χριστόν.

Μέσα στον χώρο του Πόντου κυριαρχεί το ελληνικό στοιχείο. Με βάση το ελληνικό πνεύμα διαμορφώνεται η ζωή και των αλλόφυλων στοιχείων του τόπου. Στην ερχόμενη εκπομπή θα παρουσιάσουμε μυθολογικά στοιχεία, ενδεικτικά για τις πανάρχαιες ρίζες του ποντιακού ελληνισμού, ο οποίος κιάν ξεριζώθηκε από τις εστίες του πρίν 60 τόσα χρόνια, άφησε εκεί ανεξίτηλα τα ίχνη της παρουσίας του. Οι νότες της ποντιακής μούσας, όπως και σήμερα ακούγονται στον Πόντο, επιβεβαιώνουν τούτο το γεγονός.

. ΛΥΡΑ - ΤΡΑΓ

Ο ξεριζωμός είναι ο μεγάλος καημός των ποντίων. Άνθρωποι που τον έζησαν δεν τον ξεχνούν ποτέ. Κάθε συνομιλία μαζί τους, από τούτο το γεγονός αρχίζει. Δοκιμάζει ο συνομιλητής ενός γέροντα ή μιας γερόντισσας έντονη συγκίνηση, όταν τους ακούει να αναφέρονται στα γεγονότα. Ο δάσκαλος Σάββας Παπαδόπουλος, σκαπανέας της ποντιακής λαογραφίας, έφερε για την εκπομπή μας ηχογραφημένο διάλογό του με μια γερόντισσα του χωριού του στη Δράμα. Λοιπόν, κ. Παπαδόπουλε...

Σ: Κάθε φορά που πηγαίνω στο Μαυρόβατο Δράμας για λαογραφική έρευνα, μαζί με την συγκίνηση δοκιμάζω και βαθιά ικανοποίηση και υπερηφάνεια για τους προγόνους μας, για τους παππούδες και τους πατεράδες μας. Το ηχογραφημένο στιγμιότυπο, που θα ακουστεί τώρα, είναι ένας διάλογός μου με μια γερδντισσα του χωριού μου. Γύρω από τις συνθήκες του ξεριζωμού στρέφεται ^{βασικά} η συνομιλία μας.

. στιγμιότυπο (ΛΥΡΑ - ΤΡΑΓ) . .

Πρίν προχωρήσουμε στο υπόλοιπο μέρος της εκπομπής, που καλύπτεται από χαρακτηριστικά ποντιακά τραγούδια, θέλουμε να παρακαλέσουμε τους ακροατές μας να συνεργαστού^νμαζί μας σ' αυτή την προσπάθεια. Μπορούν να μας στέλνουν οποιοδήποτε σχετικό στοιχείο, που το ξέρουν σαν αυτόπτες μάρτυρες ή σαν ακροατές και δέκτες διαφόρων αφηγήσεων γερδντων αναφορικά με την ιστορία, λαογραφία και ζωή του ποντιακού ελληνισμού. Μπορούν ακόμη οι ακροατές μας να επιδιώξουν την συλλογή τέτοιων στοιχείων σε συνεργασία με τους φορείς των παραδόσεών μας, καταγράφοντάς τα με προσοχή και επιμέλεια. Είναι ανάγκη να σημειώνουν κάθε φορά το ονοματεπώνυμο του πληροφοριοδότη^ν, την ηλικία του, τον ιδιαίτερο τόπο προέλευσής του και όποιο άλλο σχετικό στοιχείο, που να συμπληρώνει ή ερμηνεύει το αφηγούμενο περιστατικό. Από την εκπομπή μας μπορούν ^{επίσης} να ανακοινωθούν εκδόσεις βιβλίων και άλλων πνευματικών εργασιών με ανάλογο περιεχόμενο, ιστορικό, λαογραφικό κ.λ.π.

. ΛΥΡΑ - ΤΡΑΓ

(Ακόμη τρείς σκοποί κ.λ.π.)

Εδώ τελειώνει η εκπομπή, Κοντά σας και πάλι την επρχόμενη εβδομάδα την
. Σ Η Μ Α ίδια μέρα και ώρα.-

Ακούσατε τη λαογραφική εκπομπή της ΠΕΠΣ Ποντιακή Ηχώ, που γράφει και επιμελείται: ο Στάθης Ευσταθιάδης.

. το σήμα σβήνει